

Message for World Theatre Day 2019

27 March 2019

Montenegrin translation

Carlos CELDRÁN, Kuba

Prije nego što sam kročio u pozorište, moji učitelji su već bili tamo. Sagradili su svoje kuće i svoje poetike na ostacima sopstvenog života. Mnogi od njih su nepoznati ili ih jedva pamte: radili su u tišini, u poniznosti svojih probnih sala i prepunih gledališta, da bi potom, nakon mnogo godina rada i izvanrednih uspjeha, polako napustili svoja mjesta i nestali. Kada sam shvatio da je moj poziv i sudbina da nastavim njihovim stopama, takođe sam uvidio da od njih nasleđujem dirljivu i jedinstvenu tradiciju: da živim u sadašnjosti i da jedino očekivanje treba da mi bude da dosegnem prozirnost neponovljivog trenutka, u kojem se susrijećem s drugim bićem u tami pozorišta, zaštićen pukom istinitošću gesta i riječi koja nešto otkriva.

Moja pozorišna domovina su ti trenuci susreta s gledaocima koji iz večeri u večer dolaze u našu salu, iz najrazličitijih djelova mog grada, da bi bili s nama, da bismo podijelili tih nekoliko sati, nekoliko minuta. Pomoću takvih, jedinstvenih trenutaka gradim svoj život. Prestajem da budem ja, više ne patim zbog sebe i ponovo se rađam da bih uvidio šta znači stvarati pozorište – proživjeti trenutke čiste, efemerne istine, znati da je to što govorimo i radimo, tamo, pod scenskim svjetlom, istinito i da odražava naše najdublje i najintimnije biće. Moja pozorišna zemlja, kojoj moji glumci i ja pripadamo, satkana je od tih trenutaka u kojima zaboravljamo na maske, retoriku, strah da budemo to što jesmo i pružamo jedni drugima ruke u tami.

Pozorišna tradicija je horizontalna i niko ne može da tvrdi da je teatar na bilo koji način u centru svijeta, u određenom gradu ili u nekom privilegovanom zdanju. Pozorište, kako ga ja doživljavam, prostire se po nevidljivim geografskim prostorima koji jednim činom objedinjuju pozorišnu umjetnost i živote onih koji je stvaraju. Svi pozorišni umjetnici umiru zajedno sa svojim neponovljivim trenucima lucidnosti i ljepote, svi nestaju na isti način, ne ostavljajući iza sebe ništa što bi ih sačuvalo ili proslavilo. Veliki pozorišni stvaraoci, znaju da im ne vrijedi nikakvo priznanje kada se nađu pred tim zadatkom koji je u korijenu njihovog posla, a to je

stvaranje istinskih trenutaka, nedorečenosti, snage, slobode, usred najveće neizvesnosti. Nadživjeće ih samo podaci o njihovom radu ili fotografije i video-snimci na kojima će biti zabilježena tek blijeda ideja toga što su uradili. Ali tim snimcima će uvijek nedostajati nijemi odgovor publike koja u datom trenutku uviđa da to što se dešava pred njenim očima ne može biti prenijeto niti sagledano van tog prostora, da istina koju tamo zajedno doživljavaju predstavlja istinsko životno iskustvo, na trenutak prozračnije i od samog života.

Kada sam shvatio da je pozorište zasebna zemlja, jedna velika teritorija koja obuhvata čitav svijet i da čini život slobodnim, uvidio sam da umjetnik ne mora da se udaljava sa mjesta na kojem se nalazi, ne mora da trči niti da se pomjera. Stoga iz svoje prividne nepomičnosti radi da bi stvorio najveće od svih putovanja, da bi ponovio Odiseju, putešestvije argonauta. Umjetnik je nepomični putnik koji neprestano ubrzava gustinu i čvrstinu svog stvarnog svijeta. Putuje ka trenutku, ka trenu, ka neponovljivom susretu koji se odigrava pred onima koji su slični njemu. Putuje ka njima, ka njihovom srcu, ka njihovoj subjektivnosti. Putuje kroz njih, dopire u njihove emocije, u njihove uspomene koje budi i pokreće. Njegovo putovanje je vrtoglavo i niko ne može da ga izmjeri niti spriječi. Niko nije u stanju da odredi pravi obim tog putovanja; ono je putovanje kroz maštu njegovih ljudi, sjeme koje je posađeno u najudaljeniju od svih zemalja – građansku, etičku i ljudsku savjest njegovih gledalaca. Zbog toga ne odlazim, ostajem kod kuće, među svojim bliskim prijateljima, prividno miran i radim danonoćno, jer znam tajnu vrtoglave brzine".